

Sławomir Jacek Żurek

Jak uczyć w nowym liceum ze STENTOREM?

Od czasu, gdy rozpoczęła się ostatnia reforma polskiego systemu edukacyjnego, wielu nauczycieli polonistów zadawało sobie pytania: jak uczyć w nowym liceum?, jak w ciągu trzech lat przekazać wiedzę o tradycji literackiej, a jednocześnie wyćwiczyć umiejętności niezbędne do zdania matury nowego typu?, jak w tym czasie pomieścić lektury z dawnych epok i jednocześnie wychować świadomych odbiorców i uczestników kultury współczesnej?, które pozycje z tradycyjnie omawianych w szkole należy odłożyć na półkę, by wygospodarować czas na coraz ważniejsze we współczesnej edukacji konteksty literatury: filozofię i sztukę?, jak to wszystko połączyć z nauką o języku? Na szczęście poloniści licealni mieli trochę więcej czasu do namysłu niż ich koledzy pracujący w szkole podstawowej i gimnazjum. Ponadto z pomocą przyszły im różne oficyny wydawnicze, które opublikowały w sumie ponad dwadzieścia tytułów podręczników przygotowanych na podstawie programów nauczania zatwierdzonych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu. Ku niemałemu zadowoleniu Wydawnictwa STENTOR większość polonistów wybrała program *Przeszłość to dziś* wraz z podręcznikiem Krzysztofa Mrowcewicza. Zaproponowana przez STENTORA koncepcja nauczania języka polskiego, łącząca wiedzę historycznoliteracką, teoretycznoliteracką z językoznawczą w kontekście współczesności wydała się nauczycielom najbardziej wiarygodna i skuteczna. Lecz nawet najlepszy program i podręcznik to jeszcze nie wszystko... Procesem dydaktycznym kieruje bowiem nauczyciel i od niego właśnie najczęściej zależy. Z myślą o tym proponujemy rozpoczęcie na łamach naszego czasopisma szerokiej dyskusji na temat



Sławomir Jacek Żurek
adiunkt w Katedrze
Dydaktyki Literatury
i Języka Polskiego KUL

nauczania języka polskiego ze STENTOREM. Tej też tematyce poświęcamy najnowsze „Zeszyty Szkolne”.

Zimowy numer naszego kwartalnika rozpoczynamy od wypowiedzi dotyczących stentorowskich podręczników licealnych. Głos oddajemy autorowi tomu dla klasy pierwszej, który odpowiada na pytania i wątpliwości nauczycieli, dotyczące nowatorskiego sposobu ujęcia prezentowanych tam zagadnień (*Przeszłość – dziś – przyszłość – chat z Krzysztofem Mrowcewiczem*), autorom pierwszej części tomu drugiego – Aleksandrowi Nawareckiemu i Dorocie Siwickiej, a ponadto Teresie Marciszuk, która jako redaktor naczelny w wydawnictwie czuwa nad koherentnym charakterem opracowywanej całości. Tę część zeszytu zamykają dwa głosy krytyczne doświadczonej dydaktyków uniwersyteckich – Marka Stanisza i Stanisława Bortnowskiego, dzielących się opiniami na temat podręcznika *Przeszłość to dziś*.

Jak zamienić wiedzę podręcznikową na szkolną praktykę dydaktyczną, pokazują w części *Bombowe lekcje* scenariusze lekcji powstałe na kanwie omawianego podręcznika, a nagrodzone w konkursie na najlepszy scenariusz ogłoszonym przez Wydawnictwo STENTOR jesienią ubiegłego roku. Można więc zapoznać się z ciekawą propozycją omówienia tekstu *Utopii* Tomasa Morusa (*W poszukiwaniu idealnego państwa i miejsc szczęśliwych*), przyjrzeć się temu, jak poprowadzić lekcję inicjującą pracę z podręcznikiem (*Trzy lata życia z książką...*), jak mówić o średniowieczu w kontekście współczesności (*Święty Jerzy i Złoty smok*), jak atrakcyjnie omawiać na zajęciach trzy różne utwory literackie (*Różne wymiary oświeceni-*

wego patriotyzmu), w jaki sposób można wyzwolić u ucznia motywację do poznawania mitologii (*Dlaczego należy i warto poznawać mity greckie?*). Metodyczną pomocą mogą się stać również zadania do czytania ze zrozumieniem (*O tolerancji i nietolerancji*), a także propozycje odpowiedzi do pytań i poleceń z działu *Ćwiczymy czytanie ze zrozumieniem* podręcznika *Przeszłość to dziś*.

W dziale *Czas na wiersz!* – *Ballada o zejściu do sklepu* Mirona Białoszewskiego w nowatorskiej interpretacji Jacka Brzozowskiego, a także *Wielkość* – liryk Cypriana Norwida, odczytywany przez Marzenę Fitas jako przyczynek do debaty na temat współczesnych systemów wartości jednoczącej się Europę. Na językoznawczych stronach Ewa Gruszczyńska przybliży Czytelnikom swój zbiór ćwiczeń językowych, który może być wykorzystany na lekcjach języka polskiego w liceum. Szkic metodyczny *W drodze do szczęścia, czyli o istocie człowieczeństwa* autorstwa Wandy Szawuły jest ciekawym przykładem realizacji ścieżki międzyprzedmiotowej (edukacja filozoficzna) w gimnazjum. Stanisław Bortnowski z odrobiną humoru podpowiada nauczycielom, jak nie być nudnym belfrem (*Dziesięć przykazań polonisty*). Uwagę naszych Czytelników kierujemy także na omówienia najnowszych propozycji wydawniczych z obszaru dydaktyki oraz na polemikę między Rafałem Rutkowskim a Joanną Gawlikowską, dotyczącą książki tej ostatniej – *Przeboje prozy XX wieku*.

Jak uczyć w nowym liceum ze STENTOREM? Mamy nadzieję, że odpowiedzi na to pytanie udzieli, chociaż w części, najnowszy numer kwartalnika „Zeszyty Szkolne”.